

การวิเคราะห์โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

นายจิรวัดน์ วีรังกร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำรงหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-676-8

010745

AN ANALYSIS OF STRUCTURE AND PROCESS OF
STUDENT PERSONNEL ADMINISTRATION IN UNIVERSITIES

Mr. Jirawat Viranggorn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

ISBN 974-564-676-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคลากรนิสิต
 นักศึกษาในมหาวิทยาลัย

ชื่อนิสิต นายจิรวัดน์ วีรังกร

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

ภาควิชา อุดมศึกษา

ปีการศึกษา 2527

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างการบริหารงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
2. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการบริหารงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรจากมหาวิทยาลัย 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรออกเป็น 2 ประเภทคือ ผู้ให้การสัมภาษณ์ และผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ให้การสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา จำนวนมหาวิทยาลัยละ 2 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 18 คน ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา จำนวน 89 คน

เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือและวิธีการ

รวบรวมข้อมูล 3 แบบคือ การศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ได้ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยทุกแห่งได้วางวัตถุประสงค์งานบุคลากรนิสิตนักศึกษาคล้ายคลึงกันคือ จัดบริการและสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือแก้ปัญหาให้แก่นิสิตนักศึกษา และเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวของต่างประเทศ พบว่า วัตถุประสงค์ของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจะเขียนไว้อย่างกว้าง ๆ ส่วนของต่างประเทศจะเขียนไว้ในลักษณะที่ชัดเจนกว่าวัตถุประสงค์โดยทั่ว ๆ ไปจะคล้ายคลึงกัน บางข้อของไทยมิได้เขียนไว้ แต่ก็มีการดำเนินการ
2. ในด้านขอบข่ายและประเภทของงาน พบว่า มีการจัดคล้ายคลึงกัน แต่เมื่อนำมาเทียบกับแนวสากลพบว่า ภาระหน้าที่ทางด้านการสอน มหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีการจัดทำน้อยกว่า
3. ในด้านโครงสร้างการบริหารงาน พบว่า ทุกสถาบันได้จัดให้มีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา โดยมีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ มีกองกิจการนิสิตนักศึกษาเป็นหน่วยงานปฏิบัติ จากการวิจัยพบว่า โครงสร้างที่มีอยู่ยังขาดประเภทงานที่จะดำเนินการเพื่อช่วยเหลือแก้ปัญหาทางการเรียนของนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้โครงสร้างที่มีอยู่ ยังขาดงานเพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษา เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ได้ตั้งไว้ พบว่า โครงสร้างการบริหารงานมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 5 ข้อ ยังไม่สอดคล้องอยู่ 1 ข้อ

4. ในด้านกระบวนการบริหารงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา พบว่า กระบวนการบริหารที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่ได้ช่วยให้นิสิตนักศึกษา เกิดการพัฒนาในตนเองมากเท่าที่ควร เพราะการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นการมุ่งในการให้บริการมากกว่า การดำเนินการเพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษายังดำเนินการน้อย และเท่าที่มีอยู่ก็ดำเนินงานอยู่ในระดับไม่ดีนัก นอกจากนี้ การดำเนินการจัดทำระบบข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและการบริหารยังไม่มี การดำเนินการมากนัก การวางแผนที่เป็นอยู่จึงเป็นการวางแผนที่ปราศจากการใช้ข้อมูล และจากการวิจัยยังพบว่า การประเมินผลงานในแต่ละปียังมีการดำเนินการอยู่ในระดับไม่ ดีนัก จึงทำให้ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษายังไม่ได้ช่วยป้อนข้อมูลให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ในมหา- วิทยาลัย เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนผลิตบัณฑิต จึงสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานบุคลากร นิสิตนักศึกษาในปัจจุบันยังไม่ได้ช่วยให้มหาวิทยาลัยได้บรรลุวัตถุประสงค์มากเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ผู้รับผิดชอบ ในด้านนี้ควรทำการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงาน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ การเติบโตของงานและบุคลากรในอนาคต ตลอดจนการเพิ่มประเภทของงานเพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในด้านกระบวนการบริหารงาน ควรให้ความสำคัญกับการวางแผน โดยการใช้ ข้อมูลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นแนวทาง ในด้านการดำเนินงาน ควรมีการจัดทำข้อมูลเพื่อ ประโยชน์ในการบริหารและการวางแผน การดำเนินงานควรเน้นเพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษา ให้มากขึ้น การแก้ไขปัญหาในการขาดแคลนบุคลากร ควรวางแผนในการหาแหล่งงบประมาณ เพิ่มเติมและควรมีการวางมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาของนิสิตนักศึกษา ในด้านการประเมิน ผลงานผู้บริหารควรหันมาให้ความสนใจ และวางนโยบายที่ชัดเจนเพื่อความเข้าใจร่วมกัน ของบุคลากร

Thesis Title An Analysis of Structure and Process of Student
 Personnel Administration in Universities

Name Mr. Jirawat Virangorn

Thesis Advisor Assistant Professor Wallapa Thephasatin, Ph.D.

Department Higher Education

Academic Year 1984

ABSTRACT

Purposes of the study

The purpose of this study is twofold : firstly to analyze the structure of Student Personnel Administration in Universities : secondly to analyze the process of Student Personnel Administration of the Universities.

Methods and Procedures

The subjects for this study were selected from nine universities : Chulalongkorn University, Kasetsart University, Khonkaen University, Chiangmai University, Thammasat University, Mahidol University, Srinakarintra-wiroj University and Prince of Songkla University. The subjects were divided into two types :

1. Those who were interviewed : i.e. Eighteen administrators ; two persons were selected from each University.

2. Those who were asked to answer a questionnaire : 89 members of the Student Personnel Work.

This study is based on the analysis of the data gathered from three sources : documents, interviews and questionnaires.

Documents and interviews were analyzed by using content analysis ; the data from questionnaires were analyzed by using percentages, means, standard deviations.

Research Conclusion :

The results were concluded as follows :

1. Every Thai university has set its objectives of the student personnel work indifferently. Those objectives are to provide services and welfares in order to help and to solve any problems for college students and to develop college students in various aspects. The researcher compared these objectives with those of foreign universities. It was found that the objectives of student personnel work in Thailand were broadly written, whereas, those of student personnel work in foreign universities were clearly written. The general objectives were indifferent. Some objectives of Thai universities were not written but it was expected to have a plan to continue.

2. In terms of scopes and kinds of work, it was found that all Thai universities had been set up indifferently. It was found that the teaching function of Thai universities was done less than that of foreign universities.

3. As far as the structure of administration was concerned, it was found that in all Thai universities are in charge of Student Affairs Department of the vice rector of student affairs. The Student Affairs Division was considered to be a practical division. The research results, indicated that the present structure still lack some kinds of work for helping and solving students' learning problems and for developing students. The comparison of the objectives of the Student personnel work showed that the administrative structure was correspondent to all five objectives except one.

4. In term of the procedures of student personnel administration, it was found that the present procedure rarely help students in having self-development. The reason was that the emphasis was on service. In addition, the data processing system for planning and administration was scarcely done. The present planning was done without data using. From the research results, indicated that an annual assessment was rather badly done. This lead to the lack of data for any divisions of the University. It was therefore concluded that the present procedures of student personnel administration rarely help Thai universities to fulfil their objectives.

Recommendations

On completing this study, the researcher recommended three aspects as follows : first, in aspects of the structure of student personnel administration, there should be improvement

by using decentralization, the growth of work and personnel in the future through adding kinds of work to develop the student ; secondly regarding the process of student personnel administration, planning should be considered more important by using the past procedures in data planning ; thirdly, Regarding the procedures of student personnel administration, there should be a data processing for use in administration and planning ; the emphasis should be placed on developing the student more than this, on solving the problem of the lack of the personnel planning to search for the source of budget ; fourthly, in regarding evaluating, the administrators should be interested and should have a definite policy for understanding of personnel.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ความเห็นและแก้ไขมาโดยตลอด รวมทั้งอาจารย์ ดร. ธิตารัตน์ บุญนุช รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคูวุฒิ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้และขอกราบขอบพระคุณคณะผู้ตรวจแบบสอบถาม คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนาวัชระศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชววิไลกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลิขิต กาญจนารมณ์ รองศาสตราจารย์ นรมิติ เศรษฐบุตร รองศาสตราจารย์ ประสงค์ จันทองจัน อาจารย์พิสิฐ แด้มบรรจง คุณชนิตา วิทยุฒิเกียรติคุณพรชัย ศุภวิไล

ขอขอบพระคุณ คุณวีระ คำขึ้น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คุณอมรา ศรีสังข์จิง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คุณวชิรา เพ็ญโรจน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณนฤพรธม วัลลิสุพรรณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คุณศันสนีย์ ฟองดาวิรัตน์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คุณยุพิน อองคานนท์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คุณอาภรณ์ รอดอรินทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คุณธนรัตน์ สอนสา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณผู้ให้การสัมภาษณ์ ตลอดจนผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณดวงพร บุราคม ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการพิมพ์ และบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

จิรวัดณ์ วีรังกร

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานบุคลากรนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	29
2	แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา ของ Asa S.Knowles.....	30
3	แผนภูมิโครงสร้างการบริหารบุคลากรนิสิตศึกษาระดับ มหาวิทยาลัย.....	65

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การเปรียบเทียบข้อข่ายและประเภทงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยไทย และ Asa S.Knowles.....	29
2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	71
3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	72
4 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุราชการ.....	73
5 ตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	74
6 ประสบการณ์ในงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา.....	75
7 วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
8 สาขาของผู้มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี.....	77
9 สาขาของผู้มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท.....	78
10 การได้รับการฝึกอบรมทางด้านงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา.....	79
11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานในระดับกองกิจการ นิสิตนักศึกษา.....	81
12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา.....	85
13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านงานวินัย นิสิตนักศึกษา.....	91
14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านหอพักนิสิตนักศึกษา.....	95
15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านบริการอนามัย.....	100
16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านทุนการศึกษา.....	103
17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านบริการจัดหางาน.....	106
18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านบริการให้ คำปรึกษา.....	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอันเนื่องมาจาก โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคลากรนิสิต นักศึกษา.....	114
20	แสดงการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยไทย และของ Shaffer and Martinson...	117

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย